

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2020

стандартів, що є дуже важливим у світлі євроінтеграційних процесів в Україні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР / Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 08.04.2020).
2. Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи: Постанова Верховного суду України від 27.02.2009 № 1. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_001700-09 (дата звернення: 08.04.2020).
3. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 № 3759-ХІІ / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12> (дата звернення: 08.04.2020).
4. Лежух Т. Розгляд справ: судова практика європейського суду з прав людини. ЛІГА. Блоги. 2017. URL: <https://blog.liga.net/user/tlezhuh/article/27286> (дата звернення: 08.04.2020).
5. Полудьонний М. Позови про захист честі й гідності в контексті юриспруденції Європейського суду з прав людини. Права людини в Україні. Інформаційний портал Харківської правозахисної групи. 2001. URL: <http://khpg.org/ru/index.php?id=1007460190> (дата звернення: 08.04.2020).
6. Case of Axel Springer AG v. Germany / European Court of Human Rights HUDOC. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-109034> (дата звернення: 08.04.2020).

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ: ІСТОРІЯ ПРОТИДІЇ НА УНІВЕРСАЛЬНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ

Нагорна А. О.

Студентка І курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Славко А. С.

асистент кафедри МСПЦПД ННІ права

Сумського державного університету

Однією з актуальних проблем сучасного світу є торгівля людьми. Ця проблема є складною і багатогранною, про що свідчить динаміка її зростання в останні роки. Такі явища як торгівля людьми та експлуатація дітей становлять значну суспільну небезпеку, є грубим посяганням на права і свободи людини, що суперечить як міжнародному праву,

так і Конституції України. На жаль, незважаючи на легальну заборону, це негативне явище було і залишається актуальною проблемою не тільки для України, а й для всього світу. Зокрема, за оцінками ООН, близько 2,5 мільйонів осіб з 127 різних країн є об'єктом торгівлі людьми в усьому світі. Згідно досліджень проведених МОМ, більше 230 000 осіб потрапили в тенета торгівлі людьми з 1991 року [9].

Зазначимо, що торгівля людьми означає вербування, транспортування, передачу, заховання або отримання людей шляхом загрози або використання сили чи інших форм примусу, викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою, з метою експлуатації. Експлуатація включає, як мінімум, експлуатацію проституції інших осіб або інші форми сексуальної експлуатації, примусову працю чи інші послуги, рабство або практики подібні рабству, сервітуту чи вилученню органів. Вербування, транспортування, перевезення, приховування або отримання дитини з метою експлуатації вважається «торгівлею людьми» [1]. Зауважимо, що міжнародно-правове визначення поняття «торгівля людьми» потребує таких ремарок: 1) Торгівля людьми стосується жінок, чоловіків та дітей та передбачає цілий ряд експлуатаційних практик. Попереднє уявлення про торгівлю людьми як про злочин, потерпілими від якого є лише жінки і дівчата, відійшло у минуле; 2) Торгівля людьми не вимагає перетину кордону держави. Торгівля людьми включає як внутрішню, так і транскордонну торгівлю. 3) Торгівля людьми - це не те саме, що контрабанда мігрантів. Контрабанда мігрантів передбачає їх незаконне переміщення через кордон для отримання прибутку. Хоча це може включати обман та/або жорстоке поводження, метою контрабанди мігрантів є отримання прибутку від переміщення, а не можлива експлуатація, як у випадку торгівлі людьми. 4) Не можливо дати згоду на продаж себе чи своїх близьких. Невідчужуваність особистої свободи людини робить будь-яку угоду щодо продажу людини недійсною [8].

На жаль, з плином часу проблема торгівлі людьми не тільки не зникає, а й набуває нових форм. Вже зараз можна говорити про виникнення нових способів експлуатації людини (наприклад, проведення медичних дослідів, насильницьке вилучення органів для донорства, примусова вагітність тощо), що підвищує ризики стати жертвою торгівлі людьми для всіх соціальних груп населення. Цьому сприяє низка факторів, а саме: 1) підвищення рівня мобільності населення; 2) збільшення кількості населення, що живе за межею бідності в країнах, що розвиваються; 3) поява внутрішньо переміщених осіб та пов'язана з цим трудова міграція населення; 4) економічна нестабільність, високий рівень безробіття; 5) наявність тіньової економіки; 6) недостатність матеріальних доходів громадян; 7) соціальна та економічна нерівність в країні; 8) багатодітність сімей; 9) недостатня обізнаність у сфері працевлаштування за кордоном.

Про стурбованість міжнародного співтовариства через торгівлю людьми свідчить ряд конвенцій, пактів та протоколів, спрямованих на протидію цій проблемі. У ці роботі мивкажемо на деякі з них.

Однією з перших спроб запобігти цьому явищу було прийняття «Міжнародного договору про боротьбу з торгівлею білими рабіннями» від 1904 року [2].

Подальші спроби боротьби з цим явищем показує «Конвенція про боротьбу з торгівлею людьми та експлуатацією проституції третіми особами», яка була прийнята Генеральною Асамблеєю ООН в 1949 році. Консолідуючи положення інших міжнародних договорів які були прийняті з 1904 р, Конвенція ставить за мету – визначення дієвих способів боротьби проти всіх форм торгівлі людьми. Саме ця Конвенція перша серед міжнародних договорів проголосила проституцію і торгівлю людьми актами, несумісними з гідністю і цінністю людської особистості, що ставлять під загрозу блага не тільки суспільства, а й окремих його членів [3].

На регіональному рівні важливим актом став «Документ про Спільну дію Ради Європи» від 1997 року, що має вичерпний перелік видів покарання і заходів адміністративного характеру, такі як конфіскація і вилучення доходів і власності торговця людьми і закриття установ (організацій), які брали участь у торгівлі людьми. Документ зобов'язує країни-члени ЄС ввести адміністративну або кримінальну відповідальність за злочини, вчинені від імені юридичної особи без урахування кримінальної відповідальності фізичних осіб, що стали співучасниками або підбурювачами злочину [6].

Наступним важливим кроком у протидії торгівлі людьми стало прийняття 19 липня 2002 року Радою ЄС Рамкового рішення про боротьбу з торгівлею людьми [4]. Зміст документа стосувався переважно положень кримінального законодавства. У ньому було закріплено визначення поняття «торгівля людьми», встановлено максимальний термін покарання для злочинців, які займалися торгівлею людьми, а також передбачено можливість притягнення до кримінальної відповідальності юридичних осіб, якщо це відповідає законодавству відповідної держави – члена ЄС [5]. Метою документа була гармонізація національного кримінального законодавства для забезпечення результативної боротьби з торгівлею людьми.

Починаючи з 2003 року ціла низка організацій налагодили взаємодію, що допомагає обмінюватися даними, пов'язаними з торгівлею людьми у режимі реального часу. Наприклад, Європол регулярно підтримує розслідування торгівлі людьми високого рівня, надаючи оперативну допомогу на місці через мобільний офіс Європолу та відкриваючи доступ до криміналістичних баз даних та аналітичних інструментів. Це призвело до викриття багатьох злочинних мереж, причетних до торгівлі людьми, і арешту

тисяч небезпечних злочинців, до повернення мільйонів євро злочинних доходів та до звільнення сотень жертв, у тому числі дітей, яких використовували для сексуальної експлуатації.

Певні зміни у протидії торгівлі людьми пов'язані з ухваленням Директиви Європейського Парламенту та Ради ЄС щодо запобігання та боротьби з торгівлею людьми та захисту жертв від 5 квітня 2011 р. (2011/36/ЄС) [7].

Згідно з положеннями Директиви всі держави-члени Європейського Союзу повинні протидіяти торгівлі людьми, у тому числі вживати заходів щодо криміналізації цього явища з метою притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які є причетними або безпосередньо здійснювали торгівлю людьми. Особливістю цієї Директиви є зростання уваги до жертв злочину та вказівки щодо надання їм медичної, юридичної та будь-якої іншої допомоги. Для неповнолітніх жертв передбачені особливі захисні заходи (фізична та психосоціальна реабілітація, можливість відвідувати навчальні заклади, призначення опікуна або піклувальника та ін.) [5].

Отже, підсумовуючи все вищесказане, можемо дійти висновку, що перші спроби протидії торгівлі людьми були здійснені ще у XIX століття. З початку XX століття боротьба з цим явищем стала одним із основних завдань міжнародної спільноти – як на універсальному, так і на регіональному рівні. На жаль, торгівля людьми, незважаючи на зусилля державних органів, міжнародних та неурядових організацій, залишається однією з найгостріших проблем як в світі, так і в Україні. Відтак, розробка нових способів протидії цьому негативному явищу розкриває широкі перспективи подальших досліджень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. OSCE Resource Police Training Guide: Trafficking in Human Beings Vienna, 2013. URL: <https://www.osce.org/secretariat/109935?download=true> (дата звернення: 22.03.2020).
2. Краєвська О., Лукач Н. Міжнародний досвід протидії глобальній проблемі торгівлі людьми. *Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини*. 2015. № 37. С. 82–89. URL: <https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/09/173-479-1-PB.pdf> (дата звернення: 22.03.2020).
3. Конвенция о борьбе с торговлей людьми и эксплуатацией проституции третьими лицами от 21.03.1949 г. / ООН. Конвенции и соглашения. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/trafficking_suppression.shtml (дата звернення: 01.04.2020).
4. Council Framework Decision of 19 July 2002 on combating trafficking in human beings / EUR-Lex. Access to European Union Law. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal->

content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32002F0629 (дата звернення: 01.04.2020).

5. Войціховський А. В. Діяльність Європейського Союзу щодо протидії торгівлі. *Право і безпека*. 2016. № 2 (61). С. 18–22.

6. Дядюра К. О. Засоби протидії торгівлі людьми: міжнародно-правовий досвід. *Форум права*. 2007. № 2. С.48–53.

7. Directive 2011/36/EU of the European Parliament and of the Council of 5 April 2011 on preventing and combating trafficking in human beings and protecting its victims, and replacing Council Framework Decision 2002/629/JHA / EUR-Lex. Access to European Union Law. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32011L0036> (дата звернення: 21.03.2020).

8. Human Rights and Human Trafficking. United Nations, New York and Geneva, 2014 / ООН. Управление Верховного комиссара по правам человека. URL: https://www.ohchr.org/Documents/Publications/FS36_en.pdf (дата звернення: 01.04.2020).

9. Дослідження з питань міграції та торгівлі людьми: Україна, Молдова, Білорусь та Грузія, 2019 / International Organization for Migration. URL: http://iom.org.ua/sites/default/files/iom_regional_ct_survey_2019_ukr_print.pdf (дата звернення: 01.04.2020).

ЗВЕРНЕННЯ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК СПОСІБ ЗАХИСТУ ПРАВА ВЛАСНОСТІ

Низова А. Р.

*Студентка III курсу ННІ права
Сумського державного університету*

Науковий керівник: Славко А. С.
*асистент кафедри МЄПЦД ННІ права
Сумського державного університету*

Основною гарантією захисту права власності є можливість звернення за захистом порушеного, невизнаного або оспорюваного права до суду – як на національному рівні, так і до Європейського суду з прав людини. Відповідне право передбачене Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод (далі – ЄКПЛ, Конвенція), а також законодавством України, прийнятим на виконання зобов'язань за Конвенцією.

Зауважимо, що інститут права власності є центральним інститутом цивільного права, який розглядається як повне та абсолютне панування особи над майном. За своєю юридичною природою право власності є абсолютним правом і реалізується у можливості власника володіти, користуватися та розпоряджатися належним йому на праві власності